

Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία 18^{ος} – 20^{ος} αιώνας Μάθημα 6ο

Εαρινό Εξάμηνο
Παιδαγωγική Σχολή, Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Κουσερή Γεωργία

Κοινωνία και οικονομία κατά το 19^ο και αρχές του 20^{ου} αιώνα

- Κοινωνικές αλλαγές ως διεργασίες και όχι ως διακριτές στιγμές στο χρόνο
- Πολλά κενά καταγραφής για τις μεγάλες κοινωνικές ομάδες

Δημογραφική αλλαγή 1833 -1920

- αύξηση λόγω αστικοποίησης και προσάρτησης εδαφών
- 1880-1920 500.000 έφυγαν ως μετανάστες

Το σπίτι : η δομή της οικογένειας και του νοικοκυριού

- Δεν διαχωρίζονται το οίκημα και οι άνθρωποι
- Σπίτι και οικογένεια
- Νοικοκυριό βασική κοινωνική ομάδα πάνω στην οποία στήνονται οι κοινοτικές και εθνικές κοινωνικές ομάδες

Άντρας και προστασία του νοικοκυριού

- Σπίτι τόπος συνένωσης των δύο νοικοκυριών
- Πυρηνικά και σύνθετα/διευρυμένα νοικοκυριά
- Οικογένειες επίμορτων αγροληπτών στα φεουδαλικά κτήματα της Κέρκυρας
- Ο πρωτότοκος γιος λάμβανε την περιουσία και έπρεπε να προσφέρει στέγη και υποστήριξη στα νεότερα αδέρφια
- Έλληνες αγρότες πυρηνικό νοικοκυριό

3 τύποι μεταγαμήλιας εγκατάστασης

- 1. Ανδροτοπική ή πατρο-ανδροτοπική εγκατάσταση (στο νοικοκυριό του πατέρα του γαμπρού) κυρίως σε νομάδες κτηνοτρόφους, Κρήτη, Ήπειρος.

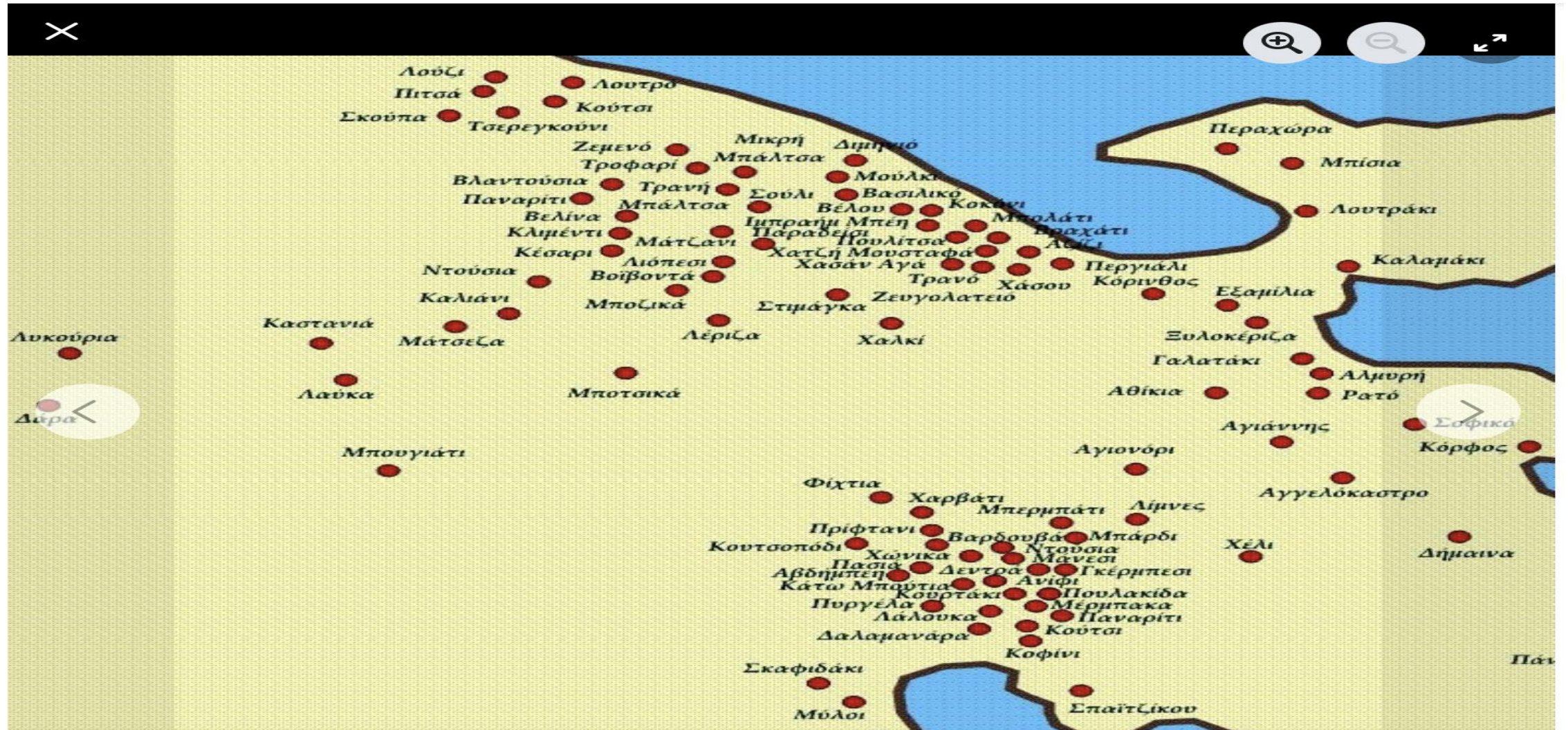
Η γυναίκα δεν έπαιρνε περιουσία

- 2. Γυναικοτοπική εγκατάσταση: κοντά στην οικογένεια της γυναίκας (νησιά του Αιγαίου)
- 3. Νεοτοπική εγκατάσταση: το νέο νοικοκυριό σε διαφορετικό χώρο από αυτόν της αρχικής οικογένειας (μοιρασμα σε όλα τα παιδιά της περιουσίας)

Αγροκτήματα και χωριά

- Η Ελλάδα η χώρα των χωριών και των οικισμών
- Γειτνίαζαν δίπλα σε υδάτινους πόρους
- Εκκλησία, πλατεία
- Σπίτια με αποθήκες και μαντριά

Γεωγραφικός χάρτης της Ελλάδας με τα αρβανίτικα χωριά της Κορινθίας και Αργολίδας στις αρχές του 20ου αιώνα.



Η καλλιέργεια της γης

- Μικροί ανεξάρτητοι ιδιοκτήτες
- Πρωτόγονη τεχνολογία
- Προκαπιταλιστική ή καπιταλιστική αγροτική οικονομία;
- Ζοφερή η οικονομική κατάσταση
- Η Ελλάδα διέφερε από άλλες Ευρωπαϊκές χώρες καθώς δεν είχε αριστοκρατία γαικτημόνων

3 βασικά αγροτικά συστήματα

1^ο Αγροτική εκμετάλλευση που ανήκει σε μία οικογένεια- συμμετέχουν τα μέλη και προσπαθούν να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες, χρησιμοποιούν στοιχειώδη εργαλεία και ένα μικρό εισόδημα σε μετρητά.

Σχέδιο προικοδότησης Όθωνα

Αναδιανομή γης το 1871 που πραγματοποιήθηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1880 ωστόσο με περίπλοκες διευθετήσεις καθώς δεν τους έδινε επαληθεύσιμο νόμιμο τίτλο.

Μικρά αγροκτήματα και μεταβλητότητα της σοδειάς, κύκλος χρεών και εξάρτησης

2^η Εκμίσθωση γης και επίμορτη αγροληψία

με 3 μορφές (Ιόνια, Θεσσαλία, Κεντρική Ελλάδα και Πελοπόννησσο)

1/5 της γης δινόταν στους **κολίγες= σέμπρους**

Αν έδινε τα πάντα ο γαιοκτήμονας τότε αυτός έπαιρνε τα 2/3

Επίσης όφειλαν να πουλούν το μερίδιο τους όταν είχαν πλεόνασμα στο γαιοκτήμονα

1864 καταργήθηκε σιγά σιγά το πλαίσιο αυτό

- Θεσσαλία (Έλληνες διασποράς)
- Βοιωτία, Εύβοια και Πελοπόννησο (εκούσια ή ακούσια μίσθωση)

3^η Προσωπική εμπορική αγροτική επιχείρηση

- Παράδειγμα φυτείας Σωτηρόπουλου στην Μεσσηνία

Οι άλλοι Έλληνες: βοσκοί, ναυτικοί, βιοτέχνες

- Συνεχείς μετακινήσεις για να αυξήσουν το εισόδημά τους
- Σαρακατσάνοι και εξειδικευμένοι τεχνίτες

Η κοινωνική ζωή των αντρών και των γυναικών

- Έννοια της «τιμής» για τον άντρα/ ήθος της εκδίκησης
- Χρησιμοποιεί όσα μέσα είχε στη διάθεσή τους (δόλο, υπεκφυγή, εκφοβισμό)
- Απόλυτος κύριος των πάντων

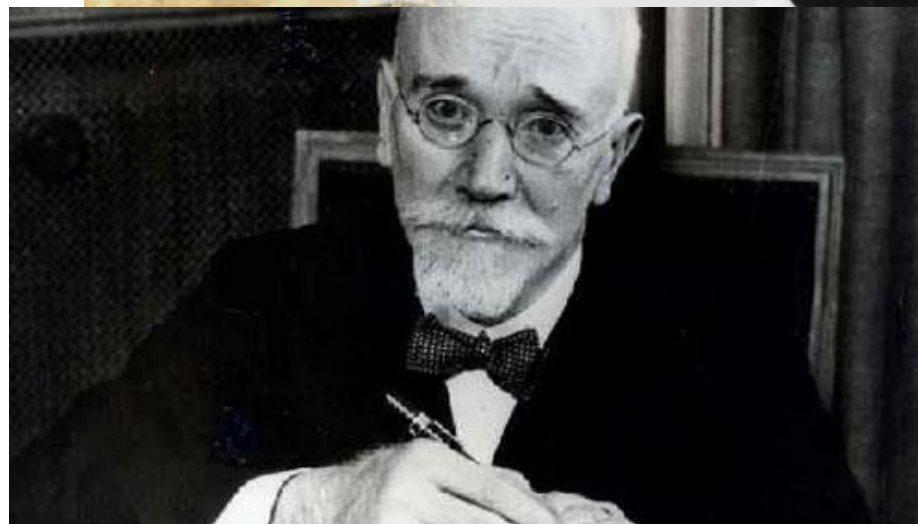
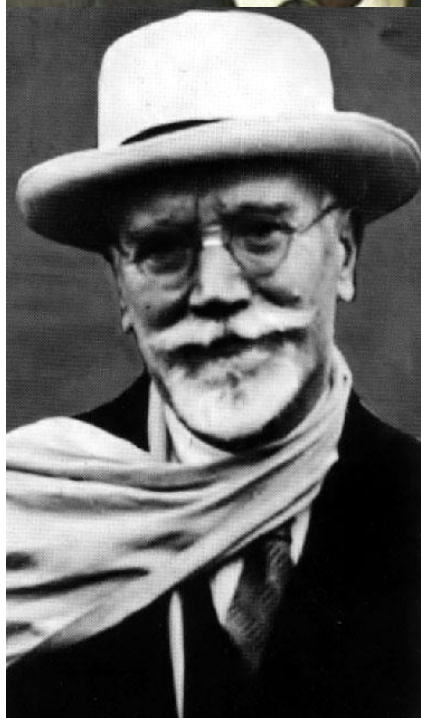
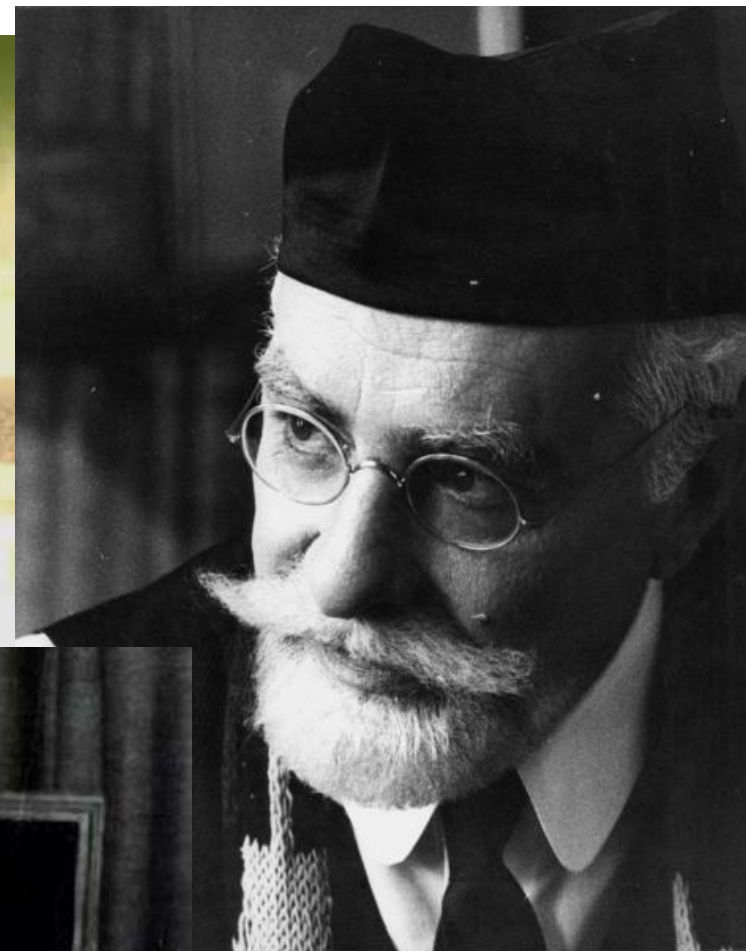
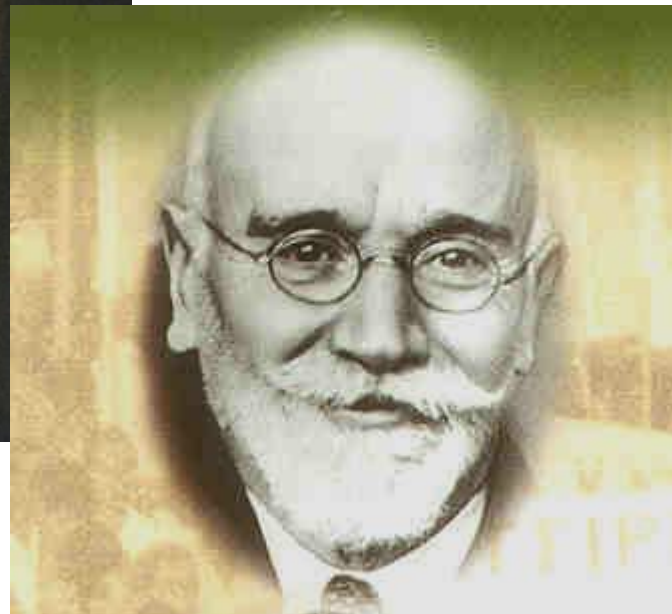
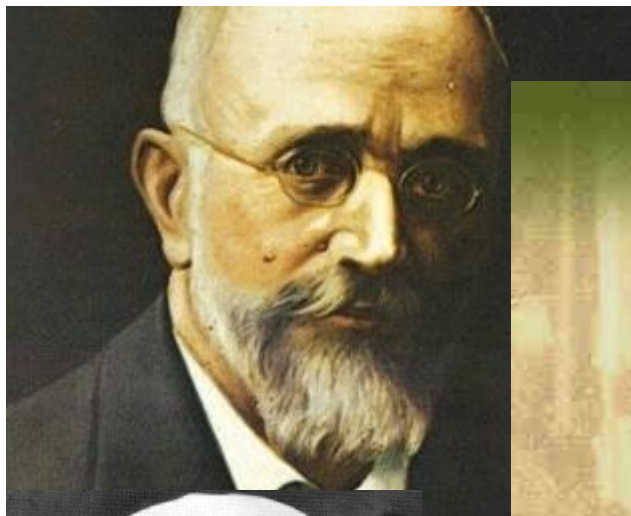
Η ανοδική πορεία της Αθήνας

- Αστικοποίηση

Μετανάστευση στην Αμερική

- Υπερπληθυσμός
- Σταφιδική κρίση 1890 (έλλειψη εργασίας, χαμηλοί μισθοί)
- Νύφες
- «Μη με στέλνεις μάνα στην Αμερική» τραγούδι

Βενιζέλος (1864-1936)



• Το κόμμα των Φιλελευθέρων

Πριν από τις εκλογές της 8ης Αυγούστου 1910: κανένα νέο μεγάλο κόμμα που να υποστηρίζει τις μεταρρυθμίσεις που προτάθηκαν το 1909/ 1910

- **Φορείς των νέων ιδεών:** ανεξάρτητοι υποψήφιοι-σύνθημα “ανόρθωση”, δηλαδή ανάλογα με την περιοχή που ήταν υποψήφιοι και τον πληθυσμό στον οποίο απευθύνονταν, εννοούσαν είτε την υλοποίηση των αιτημάτων των συντεχνιών, όπως εκφράστηκαν στα συλλαλητήρια του 1909, είτε την επίλυση του αγροτικού ζητήματος με την παροχή γης στους ακτήμονες.

Τα αντιβενιζελικά κόμματα (τα κόμματα της αντιπολίτευσης)

- Είχαν συντηρητικό προσανατολισμό
- Διέφεραν από τους Φιλελευθέρους (στο εύρος των σχεδιαζόμενων μεταρρυθμίσεων και στις μεθόδους άσκησης πολιτικής)
- Απεχθάνονταν τη διαρκή παρέμβαση του κράτους (αυτό θα ενίσχυε την εκτελεστική εξουσία)
- Δεν είχαν μακροπρόθεσμη πολιτική
- Εξελίχθηκαν σε κόμματα υπεράσπισης των συμφερόντων που κινδύνευαν από την πολιτική των Φιλελευθέρων

Αντιβενιζελικά κόμματα ήταν:

- Του Δημ. Ράλλη και του Κυριακούλη Μαυρομιχάλη (πιο αδιάλλακτα)
- Του Γ. Θεοτόκη (πιο διαλακτικό)

Ραλλικό κόμμα

- Αντίθετο προς τον εκσυγχρονισμό
- Κατά της ισχυρής εκτελεστικής εξουσίας
- Το κοινοβούλιο να έχει ισχυρή θέση στο πολιτικό σύστημα
- Ο βασιλιάς είναι σύμβολο εθνικής ταυτότητας

Απευθυνόταν:

- Στα μεσαία και κατώτερα στρώματα των πόλεων και στους μικροκαλλιεργητές

Ζητούσε:

- Ενίσχυση της παραγωγής
- αύξηση των θέσεων εργασίας
- καταπολέμηση της διαφθοράς και της πατρωνίας των κομμάτων

Δεν είχε συγκροτημένο πρόγραμμα για οικονομική ανάπτυξη

Εθνικό κόμμα (δεν διέφερε από το Ραλλικό)

- Υποστήριζε την “Ανόρθωση” που κατά την εκτίμησή του δεν υλοποίησαν οι Βενιζελικοί

Το κόμμα του Γ. Θεοτόκη

- Πιο μετριοπαθές, ζητούσε να διορθώσει αυτά που θεωρούσε λάθη των Φιλελευθέρων
- Συμφωνούσε με την αύξηση των εξοπλισμών
- Ζητούσε φορολογικές ελαφρύνσεις για τους μικροεισοδηματίες
- Είχε τη μεγαλύτερη εκλογική βάση (από το 1909- 1915)- πυρήνας των Αντιβενιζελικών

Τα αριστερά κόμματα

- Αρχικά ήταν ομάδες με σοσιαλιστικές ιδέες ξένες προς την κοινωνική βάση στην οποία απευθύνονταν, με δυσκολίες συνεννόησης και κομματικής συσπείρωσης

Κοινωνιολογική Εταιρεία

- Ξεκίνησε από διανοούμενους ως αριστερός μεταρρυθμιστικός σύνδεσμος
- Στόχος: η προπαγάνδα πολιτικών θέσεων και η ίδρυση κόμματος

Επιζητούσε:

- Ισότητα ευκαιριών
- Κοινωνικοποίηση μέσων παραγωγής
- Διανομή αγαθών ανάλογα με τις ανάγκες
- Υλοποίηση με σταδιακή αναμόρφωση της οικονομίας και συνταγματική μεταβολή

Προϋπόθεση επίτευξης των στόχων: η οργάνωση των εργατών σε επαγγελματικές ενώσεις και η ίδρυση κόμματος

- 1910: Ίδρυση του Λαϊκού Κόμματος (Αλ. Παπαναστασίου)
- Προγραμματικές δηλώσεις: αναμόρφωση πολιτικού συστήματος, επιβολή αρχών κοινωνικής δικαιοσύνης
- Εκλογές 1910: εξελέγησαν 7 υποψήφιοι του κόμματος- κριτική υποστήριξη στους φιλελεύθερους.

Αποτελέσματα εκλογών (8ης Αυγούστου 1910)

- Συνασπισμός παλαιών κομμάτων : 211 έδρες
- Ανεξάρτητοι (παλαιών κομμάτων): 29 έδρες
- Ανεξάρτητοι εκσυγχρονιστές : 112 έδρες

Εμφάνιση του Ελ. Βενιζέλου:

- Ηγέτης των εκσυγχρονιστών
- Πρώτη δημόσια εμφάνιση: 5 Σεπτεμβρίου 1910, πλατεία Συντάγματος

Στόχοι:

- Εκσυγχρονισμός του πολιτικού συστήματος με την εξισορρόπηση των συμφερόντων όλων των κοινωνικών στρωμάτων

Βασικές θέσεις:

- Κοινωνική γαλήνη
- Ελάφρυνση των κατωτέρων κοινωνικών στρωμάτων
- Εκσυγχρονισμός του κρατικού μηχανισμού και αποτελεσματικότερη λειτουργία του
- Στρατιωτικοί εξοπλισμοί για πραγματοποίηση εθνικών διεκδικήσεων
- Αναθεώρηση του Συντάγματος
- Ίδρυση του κόμματος: 22 Αυγούστου 1910

Ανάληψη της εξουσίας:

- Εντολή σχηματισμού κυβέρνησης μετά την παραίτηση Δραγούμη
- Διάλυση της Βουλής και προκήρυξη εκλογών
- Μη συμμετοχή των παλαιών κομμάτων στις εκλογές
- Αποτελέσματα εκλογών Νοεμβρίου 1910: φιλελεύθεροι: 307, σε σύνολο 362 εδρών

Έργο της Πρώτης Κυβέρνησης Βενιζέλου

- Α εξάμηνο 1911: 53 τροποποιήσεις του συντάγματος- όχι ριζικές αλλαγές- συμμετοχή του βασιλιά στην αναθεώρηση του συντάγματος – ενίσχυση της μοναρχίας

Οι σπουδαιότερες τροποποιήσεις αφορούσαν:

- τη διασφάλιση της διάκρισης των εξουσιών
- το ασυμβίβαστο βουλευτικού αξιώματος και στρατιωτικής ή δημοσιοϋπαλληλικής ιδιότητας
- Τη μονιμότητα δικαστικών και δημοσίων υπαλλήλων

Ψήφιση 337 νόμων: μεταρρυθμίσεις στον δημόσιο και ιδιωτικό βίο:

- Διαγωνισμοί για πρόσληψη στο δημόσιο
- Κανονισμοί εργασίας σε βιοτεχνίες και βιομηχανίες
- Διανομή γης στη Θεσσαλία
- Αναδιοργάνωση της τοπικής αυτοδιοίκησης
- Βελτίωση διαδικασίας απονομής δικαιοσύνης
- Αναθεώρηση του κανονισμού της Βουλής- περισσότερος χρόνος για κοινοβουλευτικές συζητήσεις

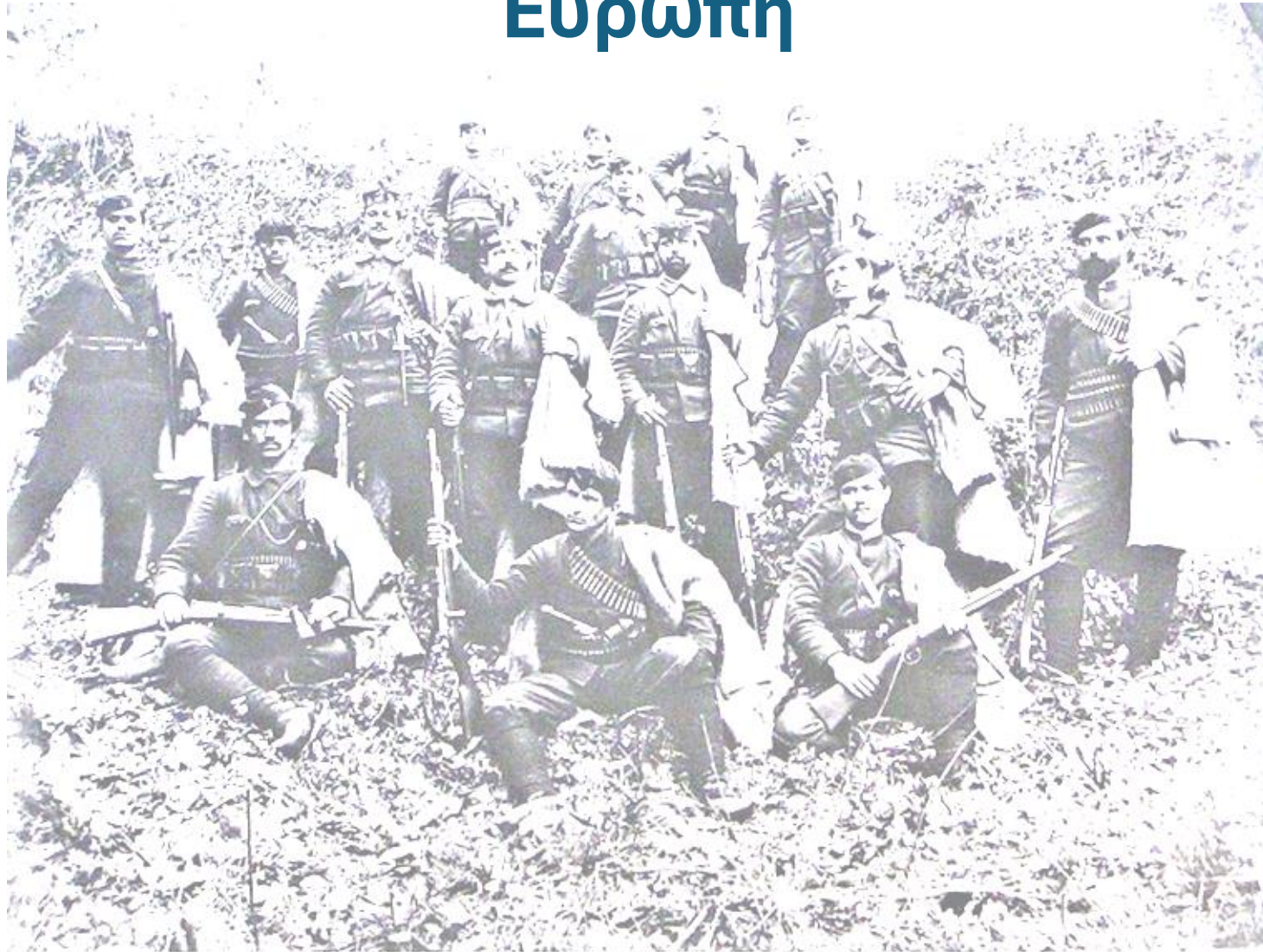
Εκλογές Μαρτίου 1912

- Φιλελεύθεροι: 146 βουλευτές, έναντι 36 των άλλων κομμάτων

Δομή του Βενιζελικού κόμματος:

- Προσωποπαγές – τα πάντα υπό τον έλεγχο του Βενιζέλου
- Σύνδεσμοι Φιλελευθέρων: όχι ιδιαίτερο ρόλο στη διαμόρφωση της πολιτικής του κόμματος
- 1912: Ίδρυση Λέσχης Φιλελευθέρων στην Αθήνα και σε άλλες εκλογικές περιφέρειες. Όχι ιδεατό κόμμα καθώς η ηγεσία έπρεπε να λαμβάνει υπόψη της κοινωνικά και τοπικά συμφέροντα και αντιπαλότητες ανάμεσα σε στελέχη.

Εθνικά κινήματα στη Νοτιανατολική Ευρώπη



ΟΜΑΔΑ ΜΑΚΕΔΟΝΟΜΑΧΩΝ (1903- 1908)

Ο γεωγραφικός χώρος και τα ιστοριογραφικά στερεότυπα

- Ο όρος Βαλκάνια κατέληξε να σημαίνει περιοχή αστάθειας και συγκρούσεων με λαούς που ρέπουν προς εθνικιστικές εξάρσεις
- Ωστόσο, κάτι τέτοιο δεν αποδεικνύεται από τις ιστορικές συγκρίσεις ανάμεσα στους λαούς των Βαλκανίων και αυτών της Δυτικής και Κεντρικής Ευρώπης
- Το εθνικοαπελευθερωτικό κίνημα των Ελλήνων αποτέλεσε πρότυπο για τους άλλους λαούς της Νοτιοανατολικής Ευρώπης

Ο όρος Βαλκάνια

- Τουρκικής προέλευσης γεωγραφική ονομασία για τη χερσόνησο του Αίμου, η οποία κατέληξε να δηλώνει ολόκληρη τη Νοτιανατολική Ευρώπη από την οροσειρά των Καρπαθίων και τις Τρανσυλβανικές Άλπεις μέχρι τη Μεσόγειο

Ο χώρος των Βαλκανίων



Ο χάρτης των Βαλκανίων σήμερα



Η οροσειρά των Καρπαθίων από δορυφόρο



Σέρβοι

- Αντίπαλοι: Οι Οθωμανοί Τούρκοι και οι Αυστριακοί
- Από το 1804 μέχρι το 1878 (Συνθήκη του Βερολίνου) οι Σέρβοι διεκδικούν την ανεξαρτησία τους από την Οθωμανική Αυτοκρατορία
- Έκτοτε έως το 1914 στρέφονται εναντίον της Αυστρίας με στόχο την απελευθέρωση των Νοτιοσλάβων (αφορμή Α΄ παγκοσμίου πολέμου)

Βούλγαροι

- Αντίπαλοι: Οθωμανοί Τούρκοι, Σέρβοι, Έλληνες, Ρουμάνοι
- 1870: αποκτούν εθνική εκκλησία (Εξαρχία) και αποσχίζονται από το Οικουμενικό Πατριαρχείο
- 3/3/1878: Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου – ίδρυση της *Μεγάλης Βουλγαρίας*
- 13/6-13/7/1878: Συνέδριο του Βερολίνου – περιορισμός των βουλγαρικών συνόρων

Με τη **Συνθήκη του Αγ. Στεφάνου** (3/3/1878) την οποία επέβαλε η Ρωσία στην Οθ. Αυτοκρατορία οι Βούλγαροι αποκτούν τη *Μεγάλη Βουλγαρία* που οραματίζονταν (υποτελή στην Οθ. Αυτοκρατορία). Περιελάμβανε και τα σημερινά ελληνικά μακεδονικά εδάφη, τη δυτική Θράκη, μέρος της ανατολικής καθώς και τη ΠΓΔΜ. Τη συνθήκη αυτή ακυρώνει το **Συνέδριο του Βερολίνου** τρεις μήνες περίπου αργότερα.



Ο χάρτης των Βαλκανίων σύμφωνα με τη Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου



Ο χάρτης των Βαλκανίων σύμφωνα με τη Συνθήκη του Βερολίνου

Οι εθνικοί ανταγωνισμοί και ο Μακεδονικός Αγώνας

- Το όραμα της *Μεγάλης Βουλγαρίας* ανησυχεί, εκτός από τους Οθωμανούς Τούρκους, και τους Σέρβους και τους Έλληνες και τους Ρουμάνους επειδή διεκδικούν και αυτοί εδάφη που διεκδικούν και οι Βούλγαροι
- 1904-1908: *Μακεδονικός Αγώνας*: Ένοπλες συγκρούσεις μεταξύ Ελλήνων και Βουλγάρων ανταρτών με σκοπό τον εκατέρωθεν έλεγχο των εκκλησιών και σχολείων στις πόλεις και τα χωριά της Μακεδονίας. Ωστόσο, συχνά τόσο οι Έλληνες όσο και οι Βούλγαροι αντάρτες έπρεπε να αντιμετωπίσουν τους Τούρκους, όταν δεν μπορούσαν να αποφύγουν τη σύγκρουση με τις τουρκικές δυνάμεις

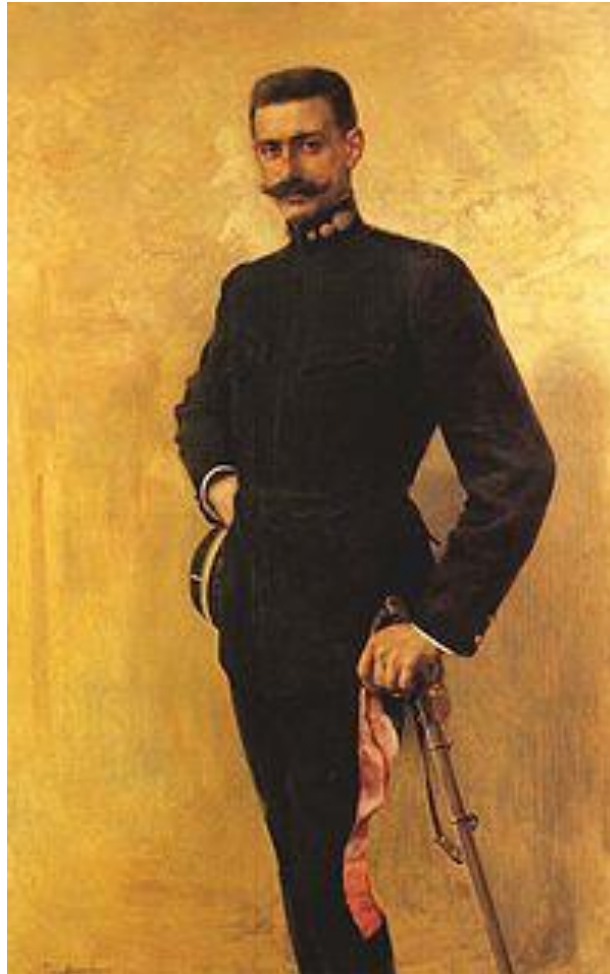
Τι ήταν ο Μακεδονικός Αγώνας;

- Επίκεντρο η περιοχή της Μακεδονίας εξαιτίας του «Ανατολικού ζητήματος»
- 1878 Συνθήκη Αγίου Στεφάνου: Μεγάλη Βουλγαρία που περιλάμβανε τη Μακεδονία
- 1870 Σχίσμα Πατριαρχείου – Εξαρχίας: Ανταγωνιστικά Βαλκάνια σε επίπεδο ταυτοτήτων (φοίτηση σε σχολεία και φορολογία)
- Απουσία εθνικής συνείδησης των κατοίκων «Χριστιανοί είμαστε- τι εννοείς Ρωμιοί ή Βούλγαροι;



ΟΜΑΔΑ ΜΑΚΕΔΟΝΟΜΑΧΩΝ (1903- 1908)

Παύλος Μελάς: εμβληματική φυσιογνωμία του ελληνικού μακεδονικού αγώνα



Ρουμάνοι (Μολδαβοί και Βλάχοι)

- Αντίπαλοι: Οθωμανοί Τούρκοι, εξελληνισμένοι ηγεμόνες που ασκούσαν εξουσία εξ ονόματι των Οθωμανών
- 1861: Ίδρυση ενιαίου ρουμανικού κράτους
- 13/6-13/7/1878: Συνέδριο του Βερολίνου – η Ρουμανία ανεξάρτητο κράτος

Αλβανοί

- Το εθνικό κίνημα των Αλβανών οργανώθηκε κατά τον 19^ο αιώνα από τους Αλβανούς λογίους που σπούδαζαν στα ιταλικά πανεπιστήμια και με την υποστήριξη της Ιταλίας ιδρύεται το εθνικό τους κράτος το 1913 με το πέρας των Βαλκανικών πολέμων

Το κίνημα των Νεότουρκων (1908)

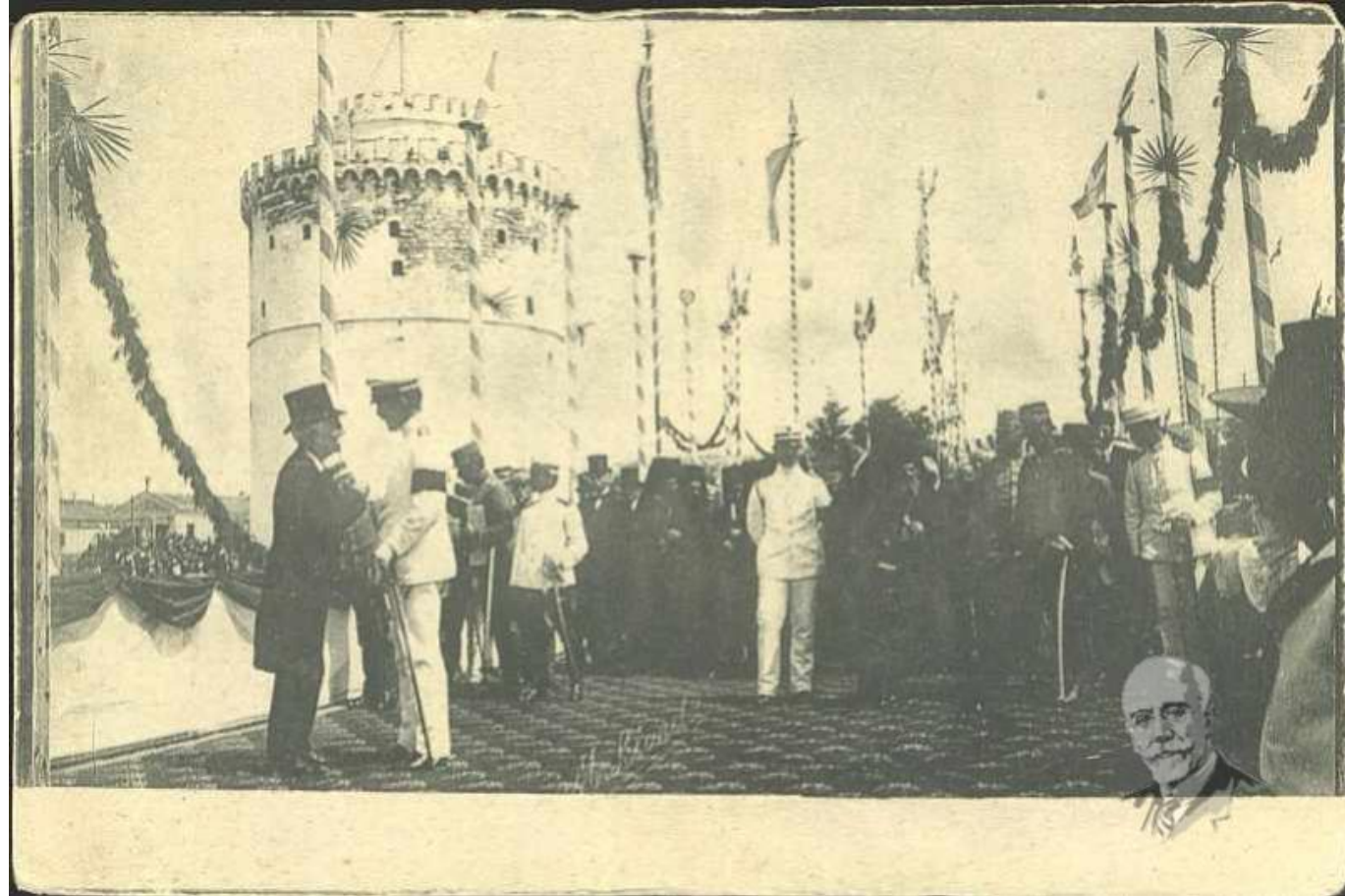
- Μπροστά στο ορατό ενδεχόμενο της περαιτέρω εδαφικής συρρίκνωσης της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και εξαιτίας της ανικανότητας του σουλτανικού καθεστώτος να ανακόψει αυτή τη συρρίκνωση, αναδύεται το εθνικό κίνημα των Τούρκων που υπόσχεται σε όλους τους υπηκόους της Αυτοκρατορίας ισονομία, ισοπολιτεία και ευρύτατες μεταρρυθμίσεις. Ωστόσο, πίσω από τις διακηρύξεις αυτές κρυβόταν ο απώτερος σκοπός του κινήματος: ο εκτουρκισμός της αυτοκρατορίας.

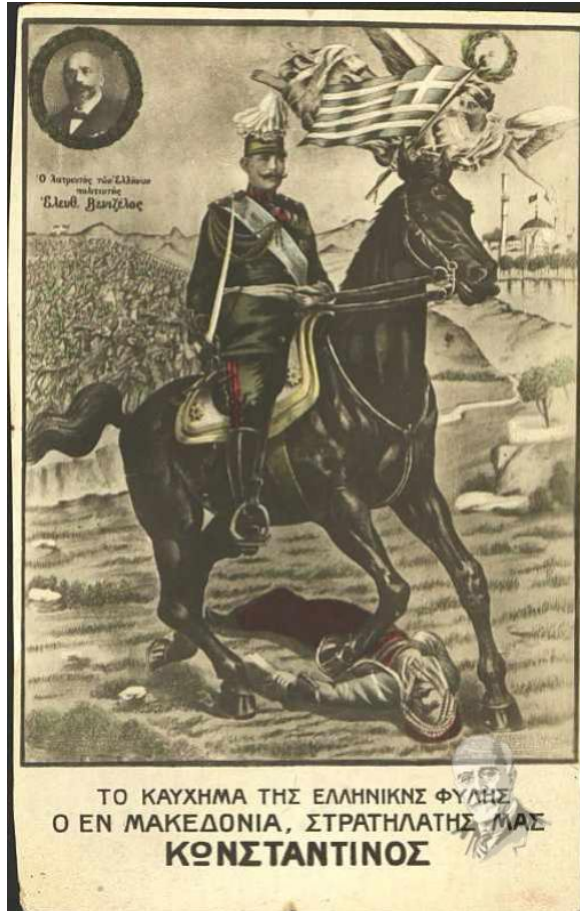
Βαλκανικοί Πόλεμοι

«Με την επανάσταση των Νεότουρκων το 1908, επήλθε ύφεση στο Μακεδονικό, που είχε κλιμακωθεί μετά το 1897. Η επίλυσή του, ωστόσο, έπρεπε να περιμένει τους δύο Βαλκανικούς πολέμους (1912-13). Στον Α΄ Βαλκανικό Πόλεμο οι Οθωμανοί ηττήθηκαν από τα συνασπισμένα βαλκανικά κράτη (Σερβία, Μαυροβούνιο, Ρουμανία, Βουλγαρία και Ελλάδα), ενώ ο Β Βαλκανικός Πόλεμος κατέληξε στη συντριπτική ήττα της Βουλγαρίας από τους πρώην συμμάχους της και από τους Τούρκους. Η Μακεδονία χωρίστηκε σε τρία μέρη, και το μεγαλύτερο, που περιελάμβανε τη Θεσσαλονίκη, κατέληξε στην Ελλάδα.» Καλύβας, 2015, σελ. 106

Πιο συγκεκριμένα:

- Α Βαλκανικός Πόλεμος
- Αίτιο στάθηκε όταν οι Βαλκάνιοι λαοί ζήτησαν από τον σουλτάνο να σέβεται τα δικαιώματα των άλλων εθνοτήτων
- Αρχές Οκτώβρη 1912 ξεσπά ο πόλεμος
- Ο ελληνικός στρατός προέλασε με αρχιστράτηγο τον Κωνσταντίνο στη Μακεδονία και στις 26/10/ 12 μπαίνουν στην πόλη της Θεσσαλονίκης. Στη συνέχεια θα κατακτήσουν τα Ιωάννινα
- Συνθήκη Λονδίνου (17/5/1913)
- Η Αλβανία ανεξάρτητο κράτος





Ο Αυτοκράτορ της Ελλάδος
Κωνσταντίνος

ΤΟ ΚΑΥΧΗΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΥΛΗΣ
Ο ΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΣΤΡΑΤΗΛΑΤΗΣ ΜΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ



Ο ΣΤΡΑΤΗΛΑΤΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΝ

Εὐχαριστῶ Ὑμᾶς ἐπὶ τῇ ἀναγγελίᾳ τῆς ὑπογραφῆς τῆς εἰρήνης. Ὁ Θεὸς πλουσιοπαρόχως ηὐλόγησε τὰς προσπάθειάς Ἡμῶν. Ἐν ὀνόματι τοῦ Ἔθνους καὶ Ἐμοῦ ἐκφράζω Ὑμῖν τὰς Βασιλικὰς Μου εὐχαριστίας.

Νέα καὶ ἔνδοξος ἐποχὴ διανοίγεται ἐνώπιον Ἡμῶν, εἰς πίστωσιν δὲ τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ τῆς πρὸς Ὑμᾶς ὑπολήψεώς Μου ἀπονέμω Ὑμῖν τὸν Μεγαλόσταυρον τοῦ Βασιλικοῦ τάγματός Μου τοῦ Σωτήρος. Ἡ Πατρίς σᾶς εἶνε εὐγνώμων.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ



Β Βαλκανικός πόλεμος (Ιούνιος- Ιούλιος 1913)

- Ξέσπασε λόγω εκκρεμοτήτων που άφησε ο Α Βαλκανικός Πόλεμος
- Η Ελλάδα και η Σερβία συμμαχησαν για να αντιμετωπίσουν τις απαιτήσεις της Βουλγαρίας. Όντως η Βουλγαρία επιτέθηκε τόσο στην Τουρκία όσο και σε Ελλάδα και Σερβία. Ο ελληνικός στρατός έφτασε μέχρι την Αλεξανδρούπολη.
- Συνθήκη Βουκουρεστίου (23/7/13) . Η Ελλάδα εξασφάλισε το μεγαλύτερο μέρος της Μακεδονίας, τη νότια Ήπειρο, νησιά του ΒΑ. Αιγαίου και την ΚΡΗΤΗ.

The Balkan peninsula, 1912-1913

27c



❖ ΒΙΑ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΑΙΩΝΑ

Από το 1912 έως 1922 οι πόλεμοι μεταξύ των κρατών της Ευρώπης και της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στοίχισαν τη ζωή σε πάρα πολλούς ανθρώπους.

Η βία την οποία άσκησε η κάθε χώρα από την πλευρά της ήταν αδιανόητη. Όμως πόλεμος χωρίς βία δεν υπάρχει. Η βία εξετάζεται σε δυο άξονες:

α) η βία με άξονα τον πόλεμο

β) η βία ως μέσο διαχείρισης των πληθυσμών

➤ Η βία εναντίον του άμαχου πληθυσμού έχει τις εξής μορφές:

1.Βία εναντίον του άμαχου πληθυσμού

2.Βία από εκδίκηση και αντεκδίκηση

3.Βία στο πλαίσιο του αντί-αντάρτικου πολέμου

4.Βία στο μετόπισθεν

5.Διακοινοτική βία

➤ Η βία ως μέσο διαχείρισης των πληθυσμών έχει τις εξής μορφές:

1. Προσηλυτισμός στην κυρίαρχη εθνότητα κυρίως των ομόδοξων αλλά ετερόγλωσσων.

2. Εκτεταμένη εξόντωση πληθυσμών.

3. Εξαναγκασμός σε φυγή καίγοντας χωριά και σοδειές, τρομοκρατώντας τους, σκοτώνοντας και βιάζοντας.

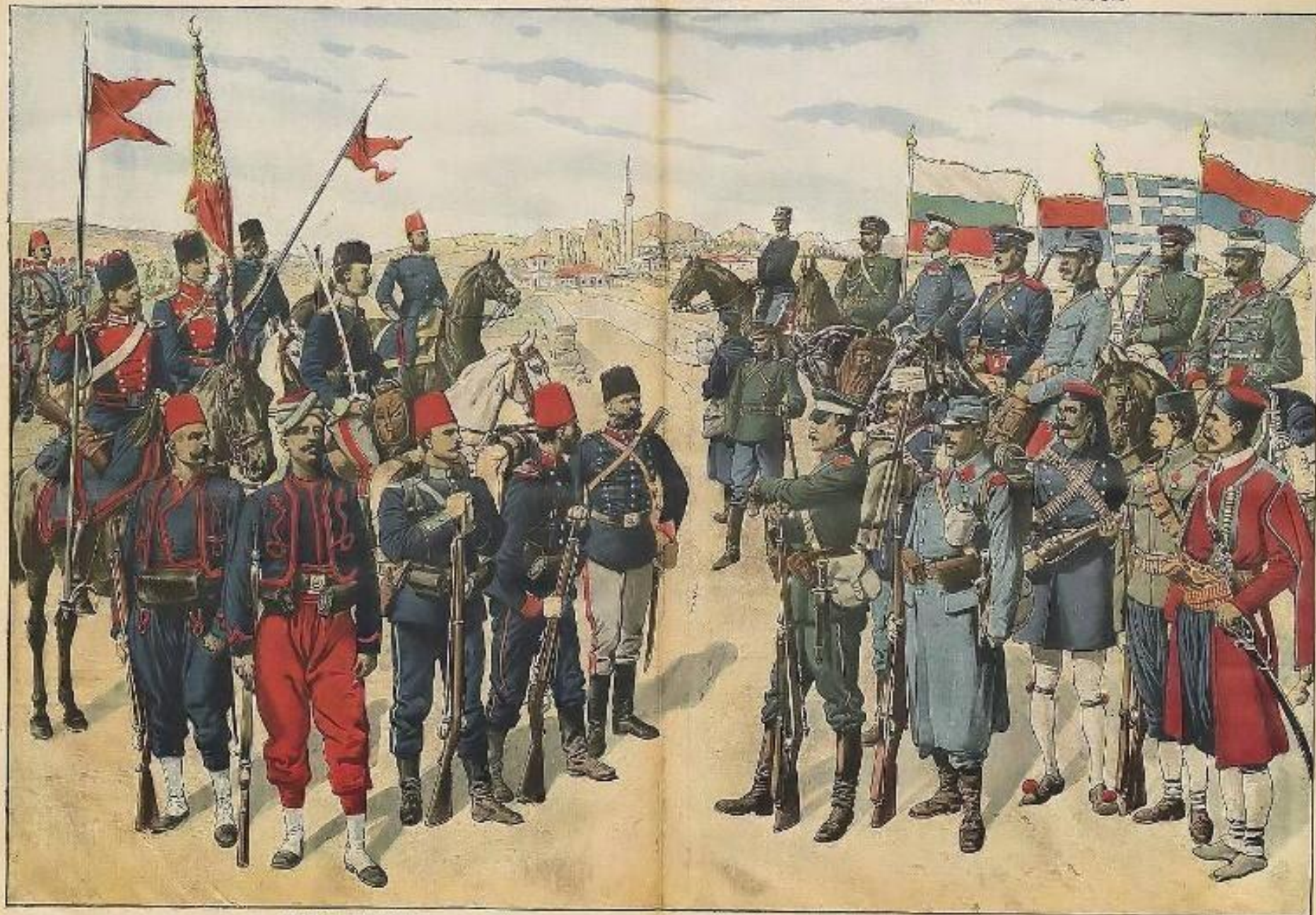
4. Ανταλλαγή πληθυσμών με κρατικές συμφωνίες.

5. Ανοχή των πληθυσμών με καθεστώς θεσμικά κατοχυρωμένης μειονότητας.

➤ Αποτέλεσμα αυτού του είδους της βίας ήταν νεκροί, εκτοπισμένοι που ανήκαν σε δυο κατηγορίες:

α) αυτοί που βρίσκονταν σε συνθήκες ομηρίας

β) αυτοί που εγκατέλειπαν τη χώρα και οι πρόσφυγες. Οι πρόσφυγες αποτέλεσαν ένα νέο ιστορικό φαινόμενο τον 20^ο αιώνα που επηρέασαν σε μεγάλο βαθμό την πολιτική εξέλιξη των χωρών στις οποίες βρέθηκαν.



ARMÉE TURQUE

Officier turc
Soldat turc
Cavalier turc
Garde turque

Officier de ligne
Soldat
Cavalier

Infanterie de ligne
Cavalerie

ARMÉE DES PUISSANCES BALKANIQUES

Officier grec
Soldat grec
Cavalier grec

Officier bulgare
Soldat bulgare
Cavalier bulgare

Officier serbe
Soldat serbe
Cavalier serbe

Officier roumain
Soldat roumain
Cavalier roumain

Officier grec
Soldat grec
Cavalier grec

- Οι πέντε επιλογές διαχείρισης πληθυσμών οδήγησαν στο σχηματισμό μειονοτήτων και πλειονοτήτων.
- Κατά την διάρκεια των συγκρούσεων μεταξύ των κρατών δρούσαν στρατιωτικές δυνάμεις λόγω της ανικανότητας της κρατικής εξουσίας να ελέγχει το έδαφος της επικράτειάς της.
- Στην Ελλάδα επίσης δρούσαν ανάλογες ομάδες. Κατά την διάρκεια των Βαλκανικών Πολέμων δημιουργήθηκαν εμπόλεμοι στρατοί.
- Παρατηρήθηκαν βιαιότητες και αγριότητες μεταξύ των ενόπλων αυτών ομάδων ανάμεσα στους εμπολέμους.
- Στον Α Βαλκανικό Πόλεμο εκδιώχθηκαν και έχασαν τη ζωή τους μουσουλμάνοι από τα Βαλκάνια καθώς και από περιοχές της Ελλάδας.

Στον Β΄ Βαλκανικό Πόλεμο στράφηκαν χριστιανοί εναντίον χριστιανών, Έλληνες εναντίον Βουλγάρων. Οι ωμότητες και οι βιαιότητες που διαπράχθηκαν και από τις δυο πλευρές λόγω εκδίκησης ήταν απερίγραπτες. Επίσης βία επικράτησε και στη Ν. Αλβανία. Το 1914 η Οθωμανική Κυβέρνηση συγκρότησε μια επιτροπή για να εξετάσει τα εγκλήματα των χριστιανικών στρατών εναντίον των μουσουλμάνων.